

Master i Folkesundhed,

Marna E. Jensen, Sunnuva F. á Lakjuni, Hedeveg Matras

Specialets tittel:

'Being at home' and 'Meeting the system' - A qualitative study of older people's own wishes and needs for help and support, and their experience of elder care services in the Faroe Islands

Resumé

I ældreloven om hjemmeservice, ældrepleje m.m. fra april 2014 respekteres ældre menneskers ret til selvbestemmelse, og en personcentreret tilgang understøttes i forhold til fysiske og psykosociale behov. Der lægges ligeledes vægt på at skabe muligheder for at bo længst muligt i eget hjem. Forskning på Færøerne giver dog et fingerpeg om, at ældre borgere savner medbestemmelse i forhold til kommunernes udbud af tjenesteydelser, der er prædefinerede og organiserede i IT-systemet 3V, som er udviklet med afsæt i de danske kommuners styringsredskab Fælles sprog.

For at sikre kvalitet og bæredygtighed i sundhedsydelser til en voksende og aldrende befolkning, anbefaler Verdenssundhedsorganisationen, WHO, til et paradigmeskifte i organiseringen af sundhedssystemer. Et skifte fra et biomedicinsk perspektiv til en holistisk og personcentreret tilgang, hvor den enkeltes præferencer og behov tages alvorligt.

Formålet med dette speciale er fra et brugerperspektiv og en socialkonstruktionistisk tilgang at få en dybere forståelse for ældres oplevelse af, hvorvidt tjenesteydelserne på ældreområdet er i overensstemmelse med ældre borgeres egne ønsker og behov. Empirien indhentes gennem observation af visitationssamtaler og personlige interview med ti deltagere umiddelbart inden visitationen og ca. to til tre måneder efter.

I analysen undersøges, hvordan ældre italesætter deres ønsker, behov og forventninger til den offentlige ældreomsorg, hvordan dette kommer til udtryk i visitationssamtalen mellem borger og visitator, som repræsentant for det offentlige system, og hvordan hjælpen svarer til ønsker og behov. Analysens resultater, som består af hovedtemaerne 'At være hjemme' og 'At møde systemet' med tilhørende undertemaer, viser, at deltagerne ønsker at leve trygt og uafhængigt i eget hjem længst muligt med evt. støtte fra pårørende, lokalmiljøet og det offentlige system.

Den opnåede hjælp korrelerer ikke altid med deltagernes ønsker og behov, og den største forhindring for en personcentreret tilgang synes at ligge i den kommunale organiserings struktur. Der er stor forskel i udbuddet af tjenesteydelser, og deltagere i udkantsområder får færre tilbud om tjenesteydelser end deltagere fra de større byer.

Undersøgelsens resultater kan bidrage til evaluering og evt. omorganisering af den kommunale ældreomsorg på Færøerne.